

Council of the
European Union

Brussels, 7 November 2019
(OR. en, hu)

13617/19

ECOFIN 956
UEM 329

COVER NOTE

From: Mr Mihály VARGA, Minister of Finance, Ministry of Finance
date of receipt: 16 October 2019
To: Mr Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretary-General of the Council of
the European Union

Subject: Hungary: Report on effective action taken by Hungary in response to the
Council recommendation of 14 June 2019 under Article 121(4) TFEU, as
laid down in Article 6(2) of Council Regulation (EC) 1466/97

Delegations will find attached the Report on effective action taken by Hungary in response to
the Council recommendation of 14 June 2019 under Article 121(4) TFEU.

E-MAIL / FAX

IN 010883-2019
16.10.2019

MINISTRY OF FINANCE
DEPUTY PRIME MINISTER FOR ECONOMIC POLICY
MINISTER OF FINANCE

Ref. no.: PM/24442/1/2019.

Mr. Valdis Dombrovskis
Vice-President, Commissioner for the Euro and Social Dialogue,
European Commission

Mr. Pierre Moscovici
Commissioner for Economic and Financial Affairs, Taxation and Customs,
European Commission

Mr. Jeppe Tranholm-Mikkelsen
Secretary-General, General Secretariat of the Council of the European Union

“15” October 2019.

Dear Mr. Dombrovskis,
Dear Mr. Moscovici,
Dear Mr. Tranholm-Mikkelsen,

On 14 June 2019, on a recommendation by the European Commission, the Council issued a recommendation with a view to correcting the significant observed deviation from the adjustment path toward the medium-term budgetary objective in Hungary.

In this context, please find attached the report (in Hungarian) to the Council on the action taken by the Hungarian Government in response to the recommendation. An English translation will follow shortly.

Yours sincerely:

Mihály Varga

Attachment

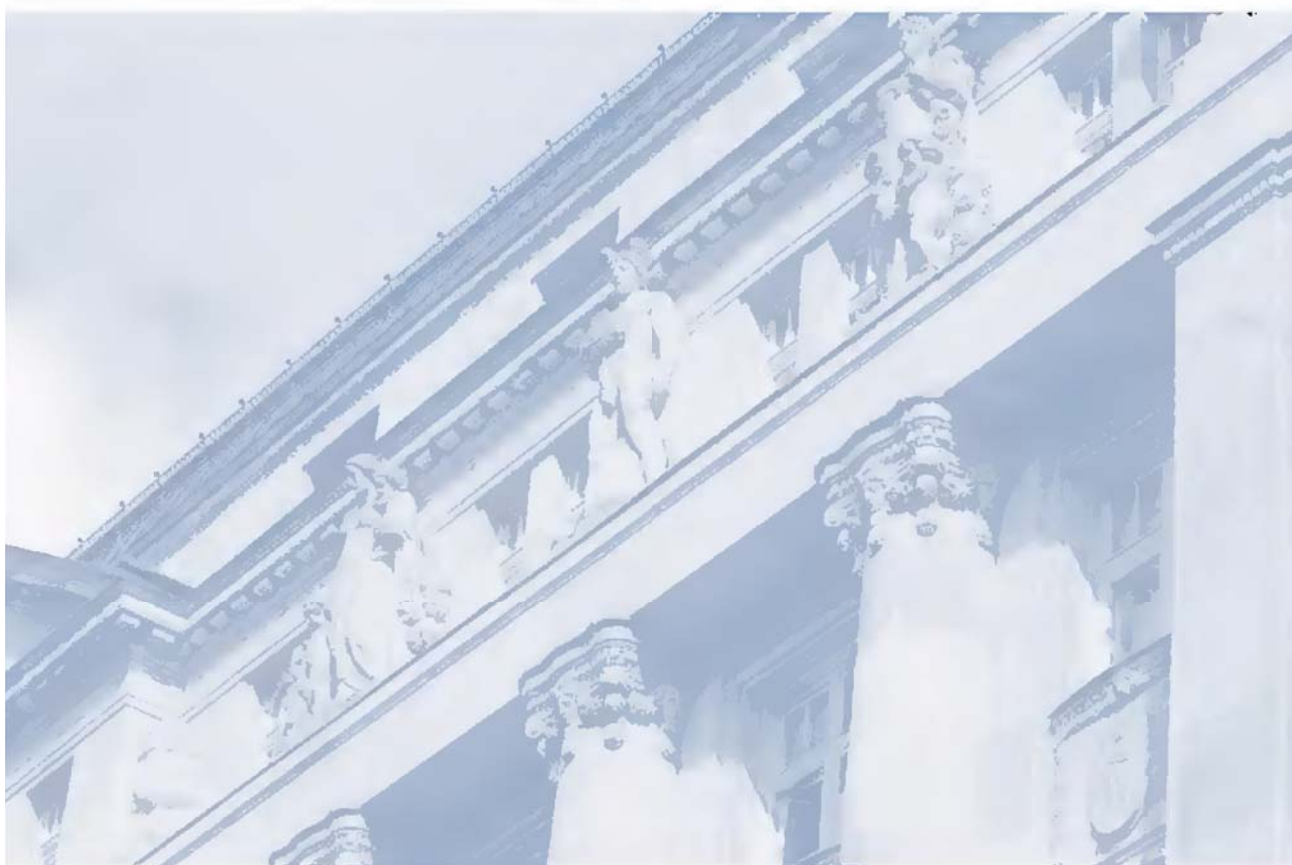
II-1051 BUDAPEST, JÓZSEF NÁDOR TER 2-4 • PO BOX: II-1369 BUDAPEST, PF. 481. • PHONE: +36 1 795 1400

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Jelentés

a Jelentős Eltérés Eljárás keretében tett tanácsi ajánlásokról

2019. október 15.

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
2. Makrogazdasági folyamatok	4
2.1 A növekedés összetevői.....	4
2.2 Munkaerőpiac.....	6
2.3 Infláció	6
2.4 Külső egyensúly	7
3. Államháztartási folyamatok	7
3.1 2019. évi költségvetési előrejelzés	7
3.2 2020. évi költségvetési előrejelzés	8
3.3 2019-2020. évi adóbevételeket növelő intézkedések	10

1. Bevezetés

Az Európai Bizottság 2019. június 5-én megállapította, hogy 2018-ban Magyarországon jelentős, megfigyelhető eltérés volt tapasztalható a középtávú költségvetési célhoz (MTO) képest. Tekintettel a megállapított eltérésre, a Tanács 2019. június 14-én ajánlást¹ bocsátott ki. Az ajánlás szerint olyan intézkedéseket kell hozni, amelyek Magyarországot az MTO eléréséhez vezető megfelelő korrekciós pályára állítják. Ennek keretében az összes rendkívüli bevételt a hiány csökkentésére kell felhasználni és a költségvetési konszolidációs intézkedések révén, növekedésbarát módon kell biztosítani az államháztartás strukturális egyenlegének tartós javulását. Magyarországnak 2019. október 15-ig jelentésben kell beszámolnia az ajánlásra válaszul hozott intézkedésekről.

A jelentős eltérés korrekcióját célzó eljárásra (SDP) vonatkozó jogszabályi előírások (EUMSZ 121. cikk (4) bekezdése és a Tanács 1466/97/EK rendeletének 10. cikk (2) bekezdése) értelmében Magyarország a fenti határidőre a Tanács által tett ajánlásokra az alábbi Jelentést nyújtja be a Tanácsnak és a Bizottságnak.

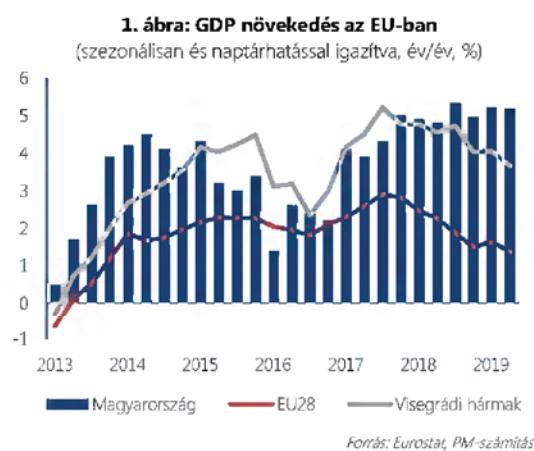
¹ A Tanács ajánlása (2019. június 14.) Magyarország a középtávú költségvetési célhoz vezető korrekciós pályától való jelentős, megfigyelhető eltéréseinek korrekciójáról (HL C 210., 2019.6.21., 4. o.)

2. Makrogazdasági folyamatok

2.1 A növekedés összetevői

A 2013-as növekedési fordulatot követően tartósan dinamikus mértékben nő Magyarország GDP-je. Idén továbbra is magas növekedési fokozatban bővül a gazdaság, mivel 2019 első felében a bruttó hazai termék 5,1%-kal, naptárhatást kiszűrve pedig 5,2%-kal emelkedett. Hazánk a közelmúltban az uniós átlagnál közel négyszer gyorsabb növekedést mutatott, amellyel a visegrádi országok átlagát is felülmúlta (1. ábra). Mindennek eredményeként folytatódott a gazdasági felzárkózás az uniós átlagához.

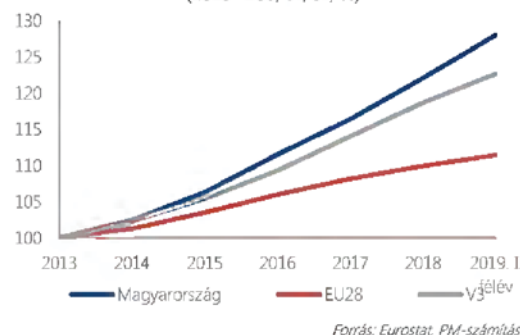
A növekedési pálya továbbra is stabil és fenntartható. Ezt igazolja egyfelől az ágazatok széles körében megfigyelhető bővülés, másfelől a kedvező finanszírozási pozíció, amely eredményeképp a korábban felhalmozott adósságok folyamatosan mérséklődnek. A növekedés egyre inkább tőkeintenzív: a foglalkoztatottság mellett a termelékenység javulását is biztosító tőkeállomány gyors bővülése alapozza meg a gazdaság fejlődését.

A felhasználási oldalon a fogyasztás utóbbi években megfigyelt összesített növekedése meghaladja mind az EU, mind a többi visegrádi ország teljesítményét. A fogyasztás 4,8%-kal emelkedett az év első felében (2. ábra). Mindezt a háztartások rendelkezésre álló jövedelmének dinamikus növekedése alapozza meg, amely a 2016 végén megkötött bér- és

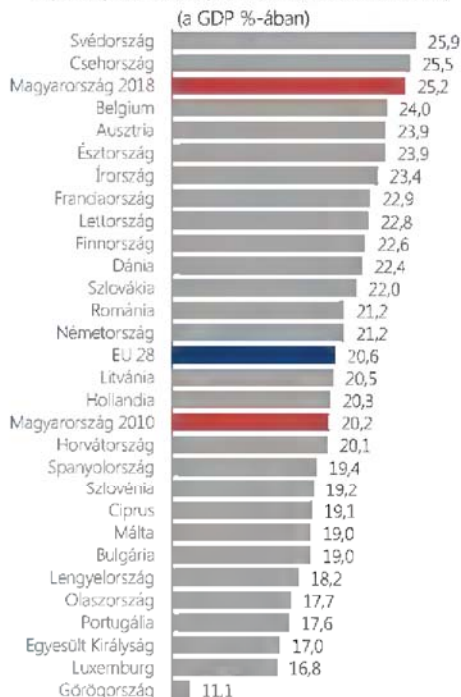
adómegállapodás eredményeképp folytatódó foglalkoztatás-bővülésnek és kimagasló bérdinamikának, továbbá a mérsékelt inflációs környezetnek köszönhető. Emellett a háztartások vásárlóerejének növekedését támogatják a Családvédelmi Akcióterv keretében elérhető források is. Az erős fogyasztói bizalmat jelzi, hogy a hazai fogyasztási célú kiadások bővülésének egyre nagyobb hányada a tartós- és féltartós termékek vásárlásához köthető.

2. ábra: Háztartások fogyasztási kiadása az EU-ban
(2013=100, év/év, %)

Magyarország beruházási rátája az európai uniós országok élmezőnyében van. A tavalyi év lendületes, 17%-ot meghaladó beruházásnövekedése folytatódott 2019 első felében is, ugyanis 20,6%-os bővülés eredményeként közel 5 700 milliárd forint értékű fejlesztés valósult meg (3. ábra). A beruházások növekedése több szempontból is kiegyensúlyozottnak tekinthető: egyfelől a kiugró bővüléshez mindhárom szektor teljesítménye egyaránt hozzájárult, másfelől az építési és a – termelési kapacitásokat közvetlenül növelő – gép jellegű fejlesztések emelkedésében is kétszámjegyű dinamikát regisztráltak. A nemzetgazdasági ágak csaknem mindegyikét érintő bővülés nem csak az idei évre nézve, hanem középtávon is megerősíti a kedvező gazdasági kilátásokat, ugyanis a fejlesztések a kapacitások kiépülése után, a termelés beindulásával ismételtlen lökést adnak a konjunktúra-folyamatoknak.

3. ábra: Beruházási ráták alakulása 2018-ban

Forrás: KSH, Eurostat

Az elmúlt időszak lendületes felívelésében egyrészt jelentős szerepet játszottak a versenyszektor fejlesztései, ugyanis a kapacitásbővítéseket számottevően támogatja a – tőkeköltségeket érdemben mérséklő – 2017-től 9%-ra csökkentett társasági adókulcs is, amely EU-szerte a legalacsonyabbnak számít, és egyben előretekintve is fokozza Magyarország tőkevonzó képességét. Másrészt a háztartások beruházási aktivitása is tovább élénkült a stabilan alacsony kamatkörnyezet, a lakosság foglalkoztatási és jövedelmi helyzetének tartós javulása, valamint a Családi Otthontermelési Kedvezmény által biztosított kormányzati támogatások eredményeként. Ezt alátámasztja, hogy a tavalyi év során összesen 17,7 ezer lakás épült az országban, amely 23%-os bővülést jelent a megelőző évhez viszonyítva. Harmadrészt pedig a 2014-2020-as uniós forrásokhoz kapcsolódó, illetve költségvetési forrásból megvalósuló állami beruházások felfutása szintén meghatározó tényező a bővülésben, ugyanis a Magyarország számára elérhető új EU-s pénzügyi keretektől 2019. szeptember végéig már több mint 6 400 milliárd forint kifizetésre került. Mindazonáltal 2019 első felével bezárólag a rendelkezésre álló 29,6 milliárd eurós keretösszeg

mindössze egyharmada realizálódott a gazdaság teljesítményében.

Az ipar kedvező teljesítményével párhuzamosan, valamint a mérsékelt külpiazi aktivitás ellenére Magyarország áruexportjának volumene dinamikusan, 5,5%-kal emelkedett az idei év első feléve során. A termékek behozatala 6,4%-kal bővült, az erős belföldi keresletnek, főként a beruházásoknak betudhatóan. A külkereskedelmi statisztika szerint a legnagyobb súlyú árufőcsoport, a gépek és szállítóeszközök importja 4,8%-kal, exportja pedig 4,6%-kal növekedett az idei év első felében. A szolgáltatások esetében a behozatal volumene 0,9%-kal, a kivitelé 3,2%-kal növekedett. A bővüléshez a kivitel esetében a turizmus, valamint a szállítási szolgáltatások erőteljes növekedése, míg a behozatal tekintetében a turizmus mellett az üzleti szolgáltatások csoportja járult hozzá a legjelentősebb mértékben. Mindezek eredőjeként a nettó export hozzájárulása a GDP-növekedéshez enyhén negatív volt. Magyarország külkereskedelmi egyenlege a GDP 5,1%-át tette ki az első féléves adatok alapján. Bár a tavalyi évhez képest a többlet kis mértékben mérséklődött, mértéke nemzetközi összehasonlításban továbbra is magas.

4. ábra: Ágazatok növekedési hozzájárulásai
(százalékpont)

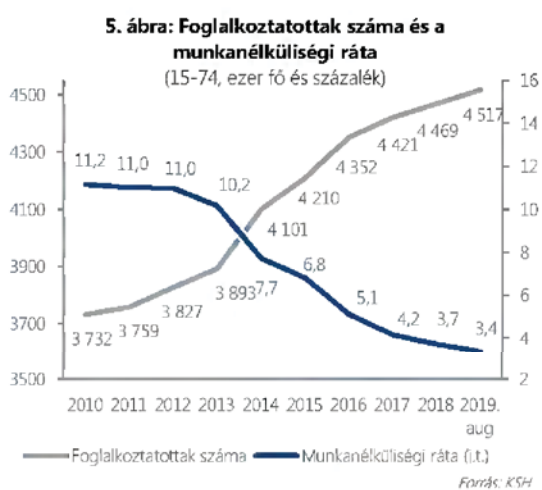
Forrás: KSH, PM-számítás

A termelési oldali folyamatokat tekintve megállapítható, hogy a belső kereslet számottevő bővülésével párhuzamosan a piaci szolgáltatások közé sorolt ágazatok teljesítménye is tovább javult (4. ábra). 2019 első felében a szolgáltatások összes ágazata növekedést tudott elérni. A legjelentősebb

bővülés a kereskedelmi és turisztikai tevékenységek (7,1%), a szakmai, tudományos tevékenységek (7,1%), valamint az információ és kommunikáció (6,2%) esetében figyelhető meg. Az ipari termelés növekedési üteme 5,0%, ezen belül a legnagyobb súllyal rendelkező feldolgozóipar 4,5%-kal bővült. Az építőipar is erőteljes növekedést (34,4%) mutatott, melyhez érdemben hozzájárult az otthonteremtési támogatások, valamint az EU-források felhasználásának felfutása is. A mezőgazdasági termelés 1,6%-kal mérséklődött az előző év első félévéhez képest.

2.2 Munkaerőpiac

A 2010 óta végrehajtott munkapiaci reformok sikeresen ösztönözték a foglalkoztatás és a munkaerőpiaci részvétel bővülését. A kedvező tendenciák idén is folytatódtak: az első nyolc hónap 1%-os növekedését követően a foglalkoztatottak száma az időszak végére elérte a 4 517 ezer főt, amely elsősorban a hazai elsődleges munkaerőpiac 1,8%-kal (+77,3 ezer fő) bővülő foglalkoztatásának eredménye.

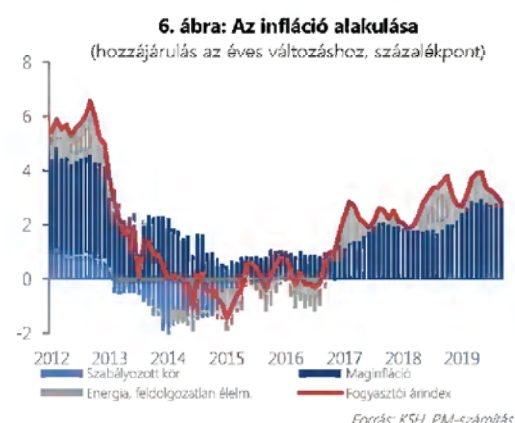

A vállalatok töretlenül erős munkaerő-keresletének köszönhetően egyre több közfoglalkoztatott tudott állást találni, így számuk az első hét hónapban 31,1 ezer fővel csökkent az egy évvel korábbihoz képest a KSH intézményi statisztikája alapján. A gazdaságilag aktívák száma 0,7%-kal (34,1 ezer fővel) tovább növekedett az első nyolc hónap során. A versenyszféra

növekvő foglalkoztatásával párhuzamosan a munkanélküliségi ráta augusztus végére 3,4%-ra csökkent. A Kormány kezdeményezésére megkötött bér- és adómegállapodás keretében megemelt minimálbér és garantált bérminimum, illetve ezzel párhuzamosan a munkaadói adóterhek érdemi mérséklésének kedvező hatását tükrözi a bérek számottevő emelkedése. 2019 első hét hónapjában a versenyszférában a bruttó átlagkereset 11,4%-kal, a nettó reálkeresetek a mérsékelt infláció mellett pedig 7,7%-kal növekedtek.

2.3 Infláció

2018 egészében a fogyasztói árak átlagosan 2,8%-kal emelkedtek. 2019 első hónapjaiban az elmúlt években tapasztaltnál magasabb volt az infláció, amely több, alapvetően átmeneti hatásra volt visszavezethető. Egyrészt indirektadó-emelkedések (népegészségügyi termékadó, jövedéki adó) épültek be a fogyasztói árakba, másrészt a világgpiaci mozgásoktól függő élelmiszerárak is éves alapon erőteljesen drágultak. Végezetül főként a piaci szolgáltatások esetében felerősödtek a belföldi kereslet élénküléséből eredő árhatások is. 2019 első kilenc hónapjában 3,3%-os drágulást regisztráltak. Mindazonáltal az utóbbi hónapokban részben bázishatás, részben az általános drágulás lassulásának eredményeként csökkent az infláció. Szeptemberben a fogyasztóiár-index 2,8%-os emelkedést jelzett, ami alapvetően egybevág a régióban érzékelhető folyamatokkal, illetve lényegében megfelel az MNB középtávú inflációs céljának (6. ábra).

2.4 Külső egyensúly

A folyó fizetési mérleg egyenlege a 2016-ban elért rekord magas többletet követően az elmúlt időszakban fokozatosan csökkent. 2018-ban a folyó fizetési mérleg már enyhe hiányt mutatott, azonban a külfölddel szembeni finanszírozási képesség tekintetében továbbra is érdemi többlet jellemezte Magyarországot. Az elmúlt évekhez viszonyítva 2019 első felében abban a tekintetben változás történt, hogy a külkereskedelem egyenlegének csökkenése, főként az export élénkülésének köszönhetően lassult, illetve a második félévre stabilizálódás várható ezen a

téren. Magyarország a külső egyensúlyi folyamatok tekintetében régiós összehasonlításban továbbra is kedvező helyzetben van. A jelentős finanszírozási képesség a külső adósság érdemi csökkenésével párosult az elmúlt években. Ennek megfelelően a nettó adósság a 2010 végén mért 54%-ról a GDP 9%-ára mérséklődött, amelynek mértéke így a régióban Csehország után Magyarországon a második legalacsonyabb.

3. Államháztartási folyamatok

3.1 2019. évi költségvetési előrejelzés

2019-ben a Kormány költségvetés-politikai prioritása továbbra is a GDP-arányos költségvetési hiány csökkentése, az államadósság mérséklése legalább a hazai és uniós elvárásoknak megfelelő ütemben, a kiegyensúlyozott gazdasági növekedés biztosítása, a foglalkoztatás bővítése és a versenyképesség javítása.

A kitűzött 1,8%-os hiánycél tarthatóságát biztosítja, hogy a gazdasági növekedés a legújabb előrejelzések szerint is meghaladja a tervezett 4,1%-os szintet. A pénzforgalmi deficit az év első kilenc hónapjában az éves terv 30,4%-át tette ki, ami időarányosan összhangban van az elkövetkezendő hónapokra várható bevételek és kiadások várható teljesülésével.

A kedvező munkaerőpiaci folyamatok és a költségvetési intézkedések eredményeként idén a költségvetési előirányzathoz képest az adóbevételi többlet mintegy 300 milliárd forint lehet. 2019 első félévében a munkát terhelő adók és járulékok esetén a bevételek a vártnál magasabb bérdinamikának és a kedvezőbb foglalkoztatási adatoknak köszönhetően jelentősen bővültek. Az eredmény szemléletű áfa bevételek összefüggésben a kormány fehérítési intézkedéseivel is 9,7%-kal növekedtek, amely növekedés a bevallási adatok alapján az ágazatok többségére jellemző, de elsősorban a belföldi forgalomhoz, azon belül is a kereskedelemhez, feldolgozóiparhoz köthető. A dohánytermékek utáni

bevételek előző évhez viszonyított növekedését elsősorban a magasabb cigaretta forgalom és az adómérték-emelés határozza meg. A jövedéki adó bevételek a forgalomművekedésnek köszönhetően mindhárom termékcsoporthoz köthetően emelkedtek, legnagyobb mértékben a dohány esetében. A kedvező makrogazdasági folyamatoknak köszönhetően a további fogyasztáshoz kapcsolódó adókból (pénzügyi tranzakciós illeték, távközlési adó, az Egészségbiztosítási Alap bevételeit képező népegészségügyi termékadó) származó bevétel is magasabb az előző évinél.

A kiadási oldalon két meghatározó tényező jelent változást a költségvetési törvényhez képest. Egyrészt mintegy 120 milliárd forintos terven felüli kiadást jelentenek a kormány által bejelentett, a demográfiai fordulatot elősegíteni hivatott intézkedések, a családvédelmi akcióterv és a lakástámogatások bővítése. Másrészt az uniós költségvetési kapcsolatok egyenlege mintegy 150 milliárd forinttal kedvezőtlenebb lehet.

A kedvezőbb növekedési folyamatok ellenére változatlan hiánycélt részben a hosszú távú fenntarthatóságot segítő intézkedések (családtámogatások kiszélesítése) miatt vállalt többletkiadások teszik közgazdaságilag indokolttá.

3.2 2020. évi költségvetési előrejelzés

A 2020. évi költségvetés illeszkedik a kormányzat eddigi célrendszerébe. Az egyensúlyos költségvetés gyorsabb elérése érdekében a kormány az európai uniós módszertan szerinti hiánycél a Konvergencia programban jelzett 1,5% értéknél jóval alacsonyabb szinten, a GDP 1%-ában határozta meg. A költségvetés középtávú kitekintése 2021-re is a korábbinál fél százalékponttal alacsonyabb, 0,7%-os hiányt vár, 2022-re 0,4%-os GDP-arányos deficittel számol, 2023-ban pedig kiegyensúlyozott, hiány nélküli államháztartást jelez előre.

A költségvetés a hiánycél tartása és a külső kockázatok kivédése és kezelése érdekében a korábbinál jóval nagyobb, a GDP 1%-ának megfelelő mértékű költségvetési tartalékokkal rendelkezik. A tartalék meghatározó része a költségvetési törvény értelmében az éves hiánycél várható teljesülése esetén használható fel.

Annak érdekében, hogy a nemzetközi pénzügyi és reálgazdasági kockázatok mellett hosszú távon is fenntartható legyen az Európai Unió átlagát 2%-kal meghaladó gazdasági bővülés, a kormány gazdaságvédelmi akciótérvet indított. Ennek megvalósítása a fiskális politika egyik fő prioritása.

A gazdaságvédelmi akciótér elemi a következők:

- A szociális hozzájárulási adó kulcsának 2 százalékpontos csökkentése, a vállalkozások terheinek és a bérfelzárkózás elősegítése érdekében.
- A kisvállalatok versenyképességének elősegítésére a kisvállalati adó (kiva) mértékének 1 százalékpontos mérséklése.
- Reklámadó mértékének csökkentése 0%-ra.
- Az adóadminisztráció csökkentése: egyszerűsített vállalkozói adó (EVA) kivezetése, egyes adók, járulékok összevonása.
- Adóelőleg-feltöltés eltörlése a társasági adó, az innovációs járulék, az energiaellátók jövedelemadója esetében.
- Munkásszállások kialakítását ösztönző támogatási program kiterjesztése a magántulajdonú gazdasági társaságokra.

- A vállalkozások termelékenységét javító beruházások ösztönzésére fejlesztési adókedvezmény kibővítése a kis- és középvállalatok kisebb méretű (300-400 millió forint értékhatárt elérő) beruházási projektjeire, és a kutatás, fejlesztés (K+F) és innováció támogatásának növelése.
- Tőkeemelés a vállalkozások hitelezését támogató hitelgarancia intézményeknél.
- Mezőgazdasági területek öntözését segítő fejlesztések támogatása.

A programmal kapcsolatos ráfordítások 2020-ban a GDP 1%-át teszik ki. Az intézkedések a következő években várhatóan jelentősen elősegítik a dinamikus gazdasági növekedés fenntartását, és ezen keresztül az adóbevételek magasabb szinten tartását.

A 2020. évi költségvetés másik fő prioritása a pozitív demográfiai folyamatok támogatása, ami az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát is növeli. Ennek érdekében az állam minden korábbinál nagyobb mértékben támogatja a fiatalok családalapítási és gyermekvállalási terveinek a megvalósítását többek között i) kamatmentes hitel (bavaváró támogatás), ii) a kamattámogatott lakáscélú kölcsön kiterjesztése, iii) a többgyermekes családok lakáscélú jelzáloghiteltartozásainak csökkentése, iv) a Magyar Falu Program keretében bevezetésre kerülő családok otthontermelési kedvezménye, v) a nagycsaládosok számára a megfelelő befogadóképességű személygépkocsi megvásárlásának támogatása révén. A gyermekvállalás elősegítése mellett a nők munkavállalásához hozzájárul, hogy 2020. január 1-jétől a négy vagy több gyermeket nevelő anyók életük végéig személyi jövedelemadó (szja) mentességet kapnak, és a még nem nyugdíjas korú nagyszülők is jogosulttá válnak a gyedre, továbbá kibővül a bölcsődefejlesztési program, amely 2022-re 70 ezerre emeli a bölcsődei férőhelyek számát.

Mindezen intézkedések mellett a költségvetés strukturális pozíciója fokozatosan javul. A GDP-arányos államadósság a nemzeti és az európai uniós adósságcsökkentési előírásokat meghaladó mértékben tovább mérséklődik.

Az adópolitika iránya

Az elmúlt években a gazdaság fehéritése érdekében hozott intézkedések pozitív bevételnövelő hatásainak, valamint a gazdasági növekedésnek köszönhetően a munkát és tőkét terhelő adók folyamatos csökkentésére nyílt lehetőség. A Kormány a munkáltatói és munkavállalói érdekképviseletekkel 2016. év végén megkötött megállapodással a munkáltatói terhek és az adók további jelentős csökkentését célozta. A megállapodás értelmében a költségvetési mozgásteret is figyelembe véve 2017-ben 5, 2018-ban 2,5, majd 2019 júliusától további 2 százalékponttal mérséklődött a szociális hozzájárulási adó kulcsa, miközben jelentős mértékben emelkedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege. A megállapodás szerint további három alkalommal csökkenhet a munkáltatók adóterhe, ha a reálbérek emelkedése a versenyszférában eléri az évi 6%-ot. A következő 2 százalékpontos csökkentésre 2020 során kerülhet sor. A megállapodásnak köszönhetően nagymértékben emelkedtek a keresetek és a foglalkoztatás, a költségvetés bevételei az adócsökkentés hatását is figyelembe véve emelkedtek. A megállapodás teljes végrehajtásával a kedvezmények nélkül számított adók több mint 7 százalékponttal csökkenhet a 2016-os szintjéhez képest, amellyel hazánk a régiós versenytársakhoz hasonló szintre kerülhet.

2019 januárjától új, önálló szociális hozzájárulási adó törvény került bevezetésre és egyúttal megújultak az adónem kedvezményei is. Az újonnan bevezetett kedvezményrendszer a megváltozott munkaerőpiaci környezethez alkalmazkodva célzottan az új munkavállalók munkaerőpiacra történő bevonására fókuszál, és egyúttal adminisztrációs egyszerűsítést is jelent a munkáltatók számára. A fenti kedvezmény mellett 2019 januárjától a nyugdíj mellett munkát vállalók is mentesülnek az egyéni és a munkáltatói járulékok és hozzájárulások megfizetése alól.

A kkv-k terheinek csökkentése érdekében 2013-tól bevezetésre került az opcionálisan választható kisvállalati adó (kiva) és a kisadózó vállalkozások tételes adója (kata). Az adórendszer növekedésbarát-jellegének erősítése érdekében a foglalkoztatásban kulcs szerepet játszó kkv-k számára a fenti két speciális adónem esetében jelentős változások történtek.

Egyrészt a legkisebb vállalkozások versenyképességének ösztönzése és a gazdaság fehéritése érdekében 2017-től a kisadózó vállalkozások tételes adójának a 6 millió forintos bevételi értékhatára 12 millió forintra emelkedett. Ezzel párhuzamosan, az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében, 6 millió forintról 8 millió forintra emelkedett az általános forgalmi adó alanyi adómentességének értékhatára 2017-ben, majd 8 millió forintról 12 millió forintra 2019-ben. A kedvező intézkedések hatására 2016 decembere óta az adónemből származó bevétel jelentősen emelkedett, és közel 180 ezerrel nőtt a katas vállalkozások száma.

Másrészt a kiva a munkáltatói bérterheket és a társasági adót váltja ki egy egységes adóval. Az adó alapja a bértömeg és a vállalatból származó nyereség, amely ha visszaforgatásra kerül nem adózik, ezáltal is ösztönözve a beruházásokat. Az adókulcs a mindenkor társasági adó és bérterhek mértéke közt kerül meghatározásra, ami kedvező a jelentős bértömeggel rendelkező vállalkozások számára. Ezért a szociális hozzájárulási adó kulcsának csökkentésével párhuzamosan 2017-ben és 2018-ban a kisvállalati adó kulcsa is csökkentésre került (16%-ról 14%-ra, majd 13%-ra), 2020-ban pedig további 1 százalékponttal mérséklődik. A kulcs csökkentés mellett jelentősen egyszerűsödtek és kedvezőbbé váltak az adónem feltételei. 2017-től a foglalkoztatotti felső határ 50 főre emelkedett, majd 2019-ben a bevételi értékhatár előírásai enyhültek, így már 1 milliárd forint bevételig választható az adónem. A szabályozásban bekövetkezett kedvező változások mellett több, az adómentet népszerűsítő kampányra is sor került az elmúlt években, melynek hatására a KIVA alanyok száma 2016 óta több mint hatszorosára emelkedett.

A társasági adókulcs 2017-től egységesen 9%-ra csökkent, aminek hatása a beruházások élénkítése révén a termelékenység és így a bérszínvonal emelkedésében is megjelenhet az elkövetkező években, ami költségvetési többletbevételt generál.

Magyarország adópolitikája a továbbiakban is a munkát terhelő adók és a vállalkozások adó- és adminisztrációs terhének csökkentésére, az adóbeszedés hatékonyságának növelésére, valamint az adórendszer egyszerűsítésére fókuszál.

3.3 2019-2020. évi adóbevételeket növelő intézkedések

Az adóbeszedés hatékonyságának növelése érdekében 2018. július 1-jétől kötelező jellegűvé vált az online számlázás használata, ezen intézkedés gazdaságfehérítő hatása egy teljes évre vonatkozóan először 2019-ben járul hozzá a költségvetési bevételek növekedéséhez. A korábbi évek intézkedéseinek eredményeként a becsült áfaadórés - azaz a költségvetésbe be nem szedett áfabevétel - mértéke a 2013. évi 21%-ról 2018-ban 9%-ra csökkent az Európai Bizottság tanulmányának előzetes becslése alapján². 2020-tól jelenleg kidolgozás alatt álló, a gazdaság további fehéredését szolgáló intézkedések várhatóak, összhangban a Kormány által elfogadott Program a versenyképesebb Magyarorszáért című dokumentummal. Az intézkedések iránya az adóadminisztráció csökkentése, az adóbeszedés hatékonyságának növelése, valamint az elektronikus fizetési rendszerek kiterjesztése.

A cigarettára vonatkozó európai uniós adóminimumhoz történő közelítés érdekében 2018 szeptemberétől kezdődően három lépcsőben (2018. szeptember, 2019. január és július) nőtt és újabb három lépcsőben (2020. január és július, 2021. január) fokozatosan tovább emelkedik a cigaretta és a fogyasztási dohány jövedéki adómértéke.

2019-től i) megszüntetésre került az előadó-művészeti szervezetek társasági adó rendszerén keresztül történő támogatása, ii) az uniós adóminimumoknak történő megfelelés érdekében csökkent a kereskedelmi gázolaj kedvezménye, valamint iii) az innovációs járulék kiterjesztésre került mindazon vállalkozásokra, melyek a Kkv. tv. szerint nem tartoznak a mikro- vagy kisvállalatok közé.

2019. január 1-jétől a népegészségügyi termékadó tekintetében az alábbi változások történtek: i) az adómérték valamennyi adóköteles termék esetén átlagosan 20%-kal emelkedett, ii) adókötelesek lettek a gyümölcs párlatok és a gyógynövényes italok, iii)

szűkültek az igénybe vehető, egészségmegőrző programokhoz kötődő kedvezmény feltételei, illetve iv) módosultak az alkoholos italok adómértékeihez tartozó sávhatárok.

Az Európai Unió adóelkerülés elleni irányelve (ATAD) előírja a tagállamok számára az adóalapjukat védő intézkedések bevezetését a gazdasági társaságok nemzetközi adóelkerülésének visszaszorítása érdekében. Magyarország 2018-ban ezen irányelv előírásainak megfelelően módosította az ellenőrzött külföldi társaság szabályait, továbbá 2019. január 1-jétől bevezette az irányelvben előírt kamatlevonhatósági korlát szabályokat. Az új rendelkezéseknek megfelelően a vállalkozások kamatráfordításai csak egy bizonyos szintig vonhatóak le az adóalapból, az azt meghaladó összeg adóköteles és növeli a költségvetés bevételeit. Ezen túl az irányelv többi rendelkezése – köztük a hibrid eszközök (az ugyanazon tényállás eltérő jogi minősítéséből eredő különbségek miatti adóelkerülés) és a tőke kivonás kezelésére vonatkozó szabályok – az idei évben átültetésre került. Az adóelkerülés és mesterséges nyereségátcsoportosítás megakadályozására hivatott szabályok megalkotásán túl Magyarország az adóügyi információcsere területén is széleskörű együttműködés kiépítésére törekszik. Ennek keretében 2019 során megvalósult a határon átnyúló adóügyi konstrukciókkal kapcsolatos új uniós szabályozás hazai átültetése is.

A magánszemélyek és társaságok adófizetési gyakorlatát, és ezen keresztül a költségvetés bevételeit közvetetten javíthatja az adóügyi információcsere szabályozás kiterjesztése és a rendelkezésre álló adatok adóhatóság által történő hatékonyabb felhasználása. Magyarország 2017 során átültette az országokéinti jelentéstételre (Country-by-Country Reporting) vonatkozó szabályokat, melynek eredményeként az adóhatóság 2019-től olyan kiegészítő információkkal rendelkezik a vállalatcsoportok működésére vonatkozóan, amellyel hatékonyabban tud fellépni az agresszív adótervezési gyakorlatokkal szemben.

² CASE (2019): Study and Reports on the VAT Gap in the EU-28 Member States: 2019 Final Report. Varsó, 2019. szeptember